

FÖR DIG SOM TRÄNDE ARBETA

Studio

STUDIOKRAFT!

4 KOMPLETTA MUSIKDATORER
I HÅRDASTE TESTET

MVA TEFER
KÖR HC 4 - NICKI 2
SOUND BOARD 2 - VITING
KAPPA 4 - (M) VIKAL
PÄRTEL 2 - HÖR FLÖR

RENNER

SÄTT DINA FÖRSTA
LÖGSPÅR

SPELA IN
TUBAS

TIPS FÖR
LOGIC
CUBASE
PRO TOOLS
REASON

TESTA DIN DATOR

INSP|ELNINGSSKOLAN DEL 12 (SISTA DELEN)

ELBAS

ETT DÅLIGT BASLJUD KAN STJÄLPA VILKEN HÖJDARLÅT SOM HELST. SVEN LINDVALL BERÄTTAR OM HUR VALET AV SLADDAR, INSTRUMENT OCH INSPELNINGSTEKNIK FÄRGAR SLUTRESULTATET.

TEXT: OLLE NIKLASSON FOTO: JOACHIM JOHANSSON

Det är möjligt att Sven Lindvall behöver en närmare presentation. Själv tycker han att det känns närmast pinsamt att räkna upp alla han spelat med genom åren. Det är hur som helst möjligt att han är det här landets mest inspelade basist de senaste tio-femton åren.

– Just nu spelar jag med den norska gruppen A-ha, med Anna Ternheim, jag gör en visskiva med Mikael Samuelsson och så ska vi göra en ry skiva med Kultrusk... Räcker det?

När Sven Lindvall ska beskriva basljudets och basers funktion rör han sig med religiösa metaforer. Det handlar inte om att upphöja fyra tjocka strängar till gudomlig status. Det är en sorts inboende altruism han försöker komma åt.

– När det är bra upplever man att allt annat låter bra men man tänker aldrig "vilket bra basljud". Och när det låter lite krattigt om basljudet låter allt annat sämre också.

Viktigt med andra ord.

Och hans eget sound?

– Tyvärr låter man nog som man gör. Jag gillar att det är rörka-

Förstärkare, uppmickning, tajning, kablar och mickförstärkare. Sven Lindvall har koll på allt för lyckat basljud.

raktär över ljudet. Jag använder hellre frontmicken än stallmicken och så har man ju sitt anslag (antar föreläsarskepnad) Mitt anslag är ju ett så kallat fritt anslag. Jag slår alltså till strängen parallellt vilket gör att jag har svårt att få bra ljud i Rickenbackerbasar. Där fordras stödsnag. Så det där att det sitter i fingrarna, det stämmer nog rätt bra.

Line eller mick?

Basinspelning handlar strängt taget om tre saker: line eller mick eller båda. Att lajna signalen kräver ingen förstärkare, ingen högtalarlåda, inte en massa utrymme. Å andra sidan...

– Att micka upp en högtalarlåda är alltid trevligt. Jag upplever nog det som mer tredimensionellt. Många gånger känns det som att man får en mer levande ton. Man får heller inte basen långt upp i ansiktet.

En naturligt inspelad bas har också ett större djup i klangkarakteren och kan många gånger

också vara lättare att mixa – att få ljudet att gifta sig med det övriga.

Kombinerar man mick och line har man förstås mer att spela med.

”NÄR JAG LAJNAR IN I EN NEVE-PREAMP ÄR DET VITA ROCKEN PÅ: ORDNING OCH REDA, INGET BRUS”

Sven Lindvall om att micka upp högtalartådan:

”Jag upplever det som mer tredimensionellt. Många gånger känns det som att man får en mer levande ton. Man får heller inte basen långt upp i ansiktet”.

– Drar du upp lineregeln så hör du direkt om den blir för stark eller för svag. Drar du upp mickregeln så kan den ha sin plats i ljudbilden på både stark och svag nivå. I mickregeln finns mycket av tonen. Lineregeln har man för att sätta fokus på basen.

Okej, båda är bra och ändamålsenliga. Däremot finns det kanske anledning att diskutera kvaliteter inom varje metod.

Svens lilla line-setup består av en Mac Ibook, en Ridge Farm Gas Cooker förstärkare och ett Apogee Mini-Me-ljudkort. Gas cookern och Mini-Me-interfacet är ganska dyra prylar.

– Det som är bra med bra di-boxar är att man får bra ton. En dålig di-box ger en platt ton och där är det skillnad på bättre och sämre, mellan Avalon och en budget-di. För

mig handlar det ytterst om att jag har lättare att komma på vad jag ska spela när det låter bättre.

Svens favorit när det gäller förstärkasteg är Ridge Farm Gas Cooker.

– Basen låter... bättre på nåt vis. Jag kan inte förklara. När jag lajnar in i en Neve-preamp är det vita rocken på: ordning och reda, inget brus. Kör man in det i Gas Cookern blir man speksugen. Det är rörkaraktär men ändå fast och tydligt.

Men det behöver inte vara ljudkvaliteten i sig som bestämmer vilket basljud som funkar bäst, utan producenten – som när Johan Ekelund inte ville att han skulle använda en DBX-kompressor för att den hade io-kretsar i sig.

– Det var så långt till bäset där min förstärkare stod, och jag behövde alltså något att skarva kablarna med. Det stod en Alesis ADAT Blackface i studion precis där sladden tog slut. Jag kopplade in den, mest för att reta honom, och det lät alldeles fantastiskt. En slump, visst, men sedan visade det sig att Adaten faktiskt blev väldigt uppmärksamnad för sina ad-da-omvandlare.

SVEN LINDVALLS TOPP TRE-PEDALER

Boss VB-2 Vibrato. En av mina favoritpedaler. Vacker. Inte så där choruspegelg men det blir ändå chorus thop med de andra instrumenten.

Boss OC-2 Octave. Man kör bara oktavsignalen och spelar högt uppe på halsen. Det blir nästan Moog-ton.

Maestro Fuzz-Tone. Gibsons gamla fuzz. Bästa fuzzen.

SVEN LINDVALLS VERKTYGSLÅDA I STUDIO

Speja in strängarna. En Shure SM81 riktad snett inåt mot strängarna. Flytta micken parallellt med strängen för att hitta balansen mellan anslag och greppbrädesljud. Basen är en Fender Marcus Miller J-bas.

Ibland kan sladden vara mer avgörande för ljudet än vilken preamp man använder. Evidence Lyric HG. Observera att riktningen är utmärkt med en pll. Blir det bakåtljud om man sätter i sladden åt fel håll?

Basistens bästa vän. Ridge Farm Gas Cooker. Tvåkanalig rörförstärkare och di-box.

Svens halvkonstade Kay. Favorit för pop och singer songwriter-sjuk. Gibson Thunderbird-micken på bilden är extraurustning.

Röverbtricket. En kanal Fenderförstärkare med inbyggt fjäderverb och en kanal linesignal. Micken är en Sennheiser MD421.

Rockuppnickning. En AKE D112 i kanten på den ena 18-tummarens membran kompletterat med en Shure SM7 framför basreflexöppningen. Samtliga bilder är tagna i Bengt Anderssons Big Baraboom Studios utanför Skara.

Ibland är det produktionssättet.

– Under den värsta boy band-eran där det mesta var programmerat och helst skulle låta som Back Street Boys gjorde jag mycket jobb där jag hade min gamla Höfner (fiolbas) och lajade den genom det som fanns, kanske en Focusrite Channel Strip, och med lite limiter på det låt det skitbra. En förstärkare till det hade blivit för djupt, för mycket rock-karaktär.

Ibland är det basen.

– Har man en halvkonstisk bas, som Höfnern, behöver man inte ha värsta mickpreampen. Det låter bra genom ett Mackiebord eller vad som helst.

Sven vet inte vad det är som gör att halvkonstiska baser låter så speciellt lajade, bara att de gör det. Han plockar fram ett bas-

tardbygge, en amerikansk Kay hotted med en Gibson Thunderbird-mick och ett strängfäste som bara kan ha skruvats dit på Kay-fabriken under solförmörkelsen 17 juni 1962.

– Den är också väldigt okänslig för vad den går igenom. Du kan ha ett Mackie-bord eller ett Neve. Den låter ungefär likadant. Det är faktiskt viktigare vilken sladd man har än vad man har för mickpreamp.

Om valet av sladdar

Här skulle jag kunna skriva "ibland är det sladden" och fortsätta som om inget hade hänt men folk som hör skillnad på kablar och ålder och fabrikat på batterierna i stompböxar intresserar mig.

Själv använder jag George L's tunna kabel (Mogami-tillverkad). Man köper sladden på

metervara och förutom att den verkar transportera den kläna spänningen till punkt B med hedern i behåll så föll jag nog mer för att man inte behöver löda fast telepluggarna. Man skruvar dit dem.

– Jämfört med Lifeline låter George L's smörulunda. Torrare.

Sven Lindvall säger detta, mina damer och herrar, helt oprovocerat och utan åtbörder och sätter en svart Hotline-kabel med guldpålitade kontakter i basen.

– Det här är en bra kabel. Ganska varm och rund i tonen.

Sedan byter han till en grön textilkädd kabel av märket Evidence.

– Den här har ingen jord genom skärmen. Jorden går istället i en separat ledare. Evidence har

framförallt bättre attack i tonen och för mig är det ett mer lättspelat ljud. Man kan nästan ta på det. Det finns inga boxar i världen som kan ge mig det här klucket.

Om skillnaden hörs?

Det är precis som Sven säger. Det är sällan man hör så stor skillnad mellan två mickpreampar. Häpnads-väckande!

Rockbasinställning.

Sven är enkelspårig när det gäller förstärkare. Förutom en SWR Redhead hybridcombo har han egentligen bara rörtoppar: Fender, Marshall, Ampeg, Orange och så vidare. Hans grundkit för ett rockbasljud innehåller en Marshall 100-wattstopp och en Marshall 2x15-tums baslåda.

Det sitter en tejpbit på tyget som markerar ytterkanten på Celestion-elementet.

– Det kan låta ihåligt och tomt på mellanregister när man sätter micken i mitten av konen. Det blir kärnigare ute vid kanten.

Sven har satt en AKG D112 vid elementet. Det är inget överraskande val. D112:an är en dynamisk stor-membransmick som tål massor med ljudtryck. Uppåt 160 dB.

Som komplement sitter det en Shure SM7 framför basreflexöppningen i lådan.

– Jag mickar upp basreflexöppningen ibland. När man tycker att det låter lite fattigt i botten och inte vill filtrera fram lågbasen sätter man en mick på basreflexporten. Basreflexöppningen funkade lite som en sub och där kan man experimentera med avståndet.

"När man tycker att det låter lite fattigt i botten och inte vill filtrera fram lågbasen sätter man en mick på basreflexporten."

SM7:an är samma typ av mick som AKG D112, dynamisk med stort membran. På kondensatormickar pallar för trycket från en bas eller en basstrumpa, ett undantag är den betydligt dyrare Neumann U47 FET, men Sven tycker inte att det finns något skäl att välja den dyrare Neumann-micken.

– Ska man köpa en basmick ska man köpa en SM7. Den låter lika bra som en U47 FET.

Den här mickningen kan man ha som utgångspunkt för de flesta rock- eller pop-sound. Vill man skrämra upp ljudet ytterligare kan man ladda Marshalltoppen med en förstärkare.

– Med Gas Cookern före blir det lite skrälligare.

Hur mycket volym? Sven säger att han spelade starkare tidigare – volym är en känslo- och omdömesfråga – men det duger hur som helst inte att ha förstärkaren på tomgång. Rören måste jobba lite och med en 100-wattare tenderar det att bli ganska starkt i alla fall.

Reverb och gitarrförstärkare

Ett sätt att sätta basen i ljudbilden är att använda ett fjäderreverb. Sven gillar Fenderförstärkare, Fender Twin eller Super Reverb, och använder förstärkarnas inbyggda fjäderreverb.

– Det låter snyggt och så limmar det bra i ljudbilden. Hela Rebeckas skiva (Thörnqvist/Travel Like in Songs) som kom i höstas är inspelad med Höfner-basen genom en Fender Twin. Man hör inte reverbet på basen men vi provade att ta bort det, och visst, det låt bas men det låt inte lika bra och det satt inte lika bra i ljudbilden.

Att spela in med en Fender-combo gör man i tandem med en linesignal. Annars blir det inte mycket bas att tala om. Också här sätter Sven micken, en Sennheiser 421, i kanten på membranet. Han är nog med att poängtera att man inte ska försöka få gitarrförstärkaren att göra något den inte kan, alltså återge en massa bas, utan låta den egna karaktären få styra.

BASLJUDSFETISCHISM PÅ SKIVA

Det ultimata plektrumljudet

Graham Maby på Joe Jacksons två första plattor: Look Sharp och I'm The Man. En Ibanez Jazz-baskopla med svarta nylonsträngar genom en Fenderrigg. Sann konst.

Hightechljudet

Elbasljudet på Prince album Musicology från förra året (lyssna på Call My Name. Det låter som om han halvliggar och slöspelar till låten samtidigt som han kollar på tv). Sånt här bas-

ljud är kul att spela på. Det blir väldigt olika ton beroende på hur man slår an strängen – det är lätt att spela uttrycksfullt och dynamiskt.

Retro

Bootsy Collins på James Brown-inspelningarna. Lite olika basar genom Ampeg eller Sunnriggar. Snyggt halvdistat kärnfullt ljud. Ganska lite botten. Den snygga amblensen i ljudet beror på att basen läckte in i trummickarna.

Fett

Pino Palladino på D'Angelos Voodoo. Drop-D stämning P-bas med släpade strängar. Förmodligen hightechline blandat med förstärkare. Pino är en sann musikanter och har alltid grymt bra basljud.

Slap

Larry Graham på Graham Central Station-plattorna från 70-talet. Fender Jazz med släpade strängar. Det låter som om han har sju centimeter i stränghöjd. Lyssna och njut.

- Har vi en Bass Pod och en gitarrförstärkare splittar vi signalen i tre. Den första går till gitarrförstärkaren. Det kanske distar lite men det kan det få göra. Det ska låta gött men inte vara för mycket botten. Den andra går direkt till lineingången i bordet. Den tredje låter man gå genom en inställning i poden som heter Sub Dub. Det blir ungefär samma ljud som när man mickar upp basreflexporten på Marshallådan.

När man mickar signalerna kan man sedan börja helt utan den rera linekanalen. Den regeln åker man med för att få fasthet i mellanregistret.

- Balanserar man upp det bra kan det låta lika bra som att spela in den stora lådan. En Bass Pod är absolut en bra investering på hemstudionivå. Jag tycker inte alltid att den låter speciellt likt de förstärkare den ska simulera, men ljuden är väldigt användbara och det är ju det viktiga.

Micka upp strängar

En specialare Sven visar är att micka upp strängarna.

- Det kräver plektrumspel och jag tycker det passar bäst när man gör till exempel åttondelsbaserade riff. Man måste spela väldigt kontrollerat för när man kommer nära banden låter det väldigt illa.

Man sätter en kondensatormick, i det här fallet en Shure SM81, riktad snett inåt strängarna och så försöker man hitta en balans mellan anslagsljud och ljudet från greppbrådan.

Att micka upp strängarna skapar inget basljud i sig utan man använder det i kombination med en linesignal för att färga in ljudet.

Lite utanför ämnet är kontrabasen, och tills för ett par år sedan kände Sven att det spelmässigt var lite utanför hans område också.

- 1986 ringde Peter LeMarc och frågade om

1986 RINGDE PETER LEMARC OCH FRÅGADE OM JAG SPELADE KONTRA. DET GJORDE JAG INTE MEN JAG SA JA FÖR JAG VILLE HA GIGET... OCH SEDAN RINGDE JAG BACKA-HANS OCH SA "HJÄLP MIG"

jag spelade kontra. Det gjorde jag inte men jag sa ja för jag ville ha giget... Och sedan ringde jag Backa-Hans och sa "hjälp mig".

Men när LeMarc skulle åka på turné fick Sven inte låna Backa-Hans bas längre och då köpte han kontratan han fortfarande använder. En Bjårton med mickar, cutaway och vita kantlister. En riktig rockabillybas.

- Det är en plywoodbas men min farbror som renoverar kontrabas har hottat upp den så den låter riktigt bra.

Sven har satt på B-Bandmickar och en gammal magnetmick med volymkontroll i änden på greppbrådan.

- Bjårton, stackarna, gjorde den två år innan den första Fenderbasen lanserades. De tänkte de skulle göra ett instrument för ungdomen...

Riktigt bekväm med sitt spel blev inte Sven förrän han började spela med Kullrusk, kvartetten med Per Ruskträsk Johansson, Jonas Kullhammar och Martin Jorsson. Inte med ljudet på inspelningarna heller.

Kullruskplattan spelades in i Studio Gröndahl och Sven stod i ett av studios bås och mickade ut basen i en förstärkare, en SVR-combo, som också fanns inne i båset på någon meters avstånd. Förstärkarvolymen var ungefär samma som basens volym akustiskt. Mittemellan basen och förstärkaren satte man upp en Neumann U47 som alltså fick en sorts hälften/hälftenblandning.

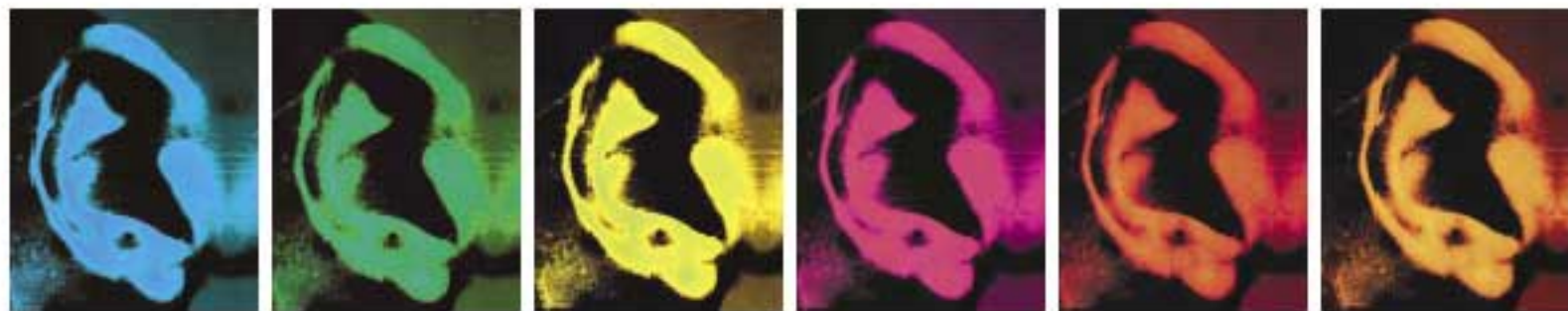
- Det tog nog en timma innan vi hittade rätt. Det är ett lite mer elektriskt kontrabasljud med rätt mycket livelänkla (ljuderempel finns på www.kullrusk.com).

Han har också upplevt typisk kontrabasmickuppställning fast för elbas.

Sven var i Oslo och skulle spela in med tekniker- och producentlegenden Jan Erik Kongshaug.

- Han lysnade när jag spelade och så satte han upp två rörmickar, en ett par decimeter framför Marshallådan och en en halv meter snett ut från lådan, precis som man mickar upp en kontrabas alltså. Jag tänkte, nu har gubben blivit alldeles snurrig, men jag sa ingenting, och när jag hörde inspelningen låt det fantastiskt. Helt i. Sedan försökte jag göra om det där själv men det låt bara bumligt. Det var bara hans öron som kunde placera ut mikrofoner på det viset. <

Konsten att lyssna.

Ett proffs hör allt. Genelec har länge varit världsstandarden för aktiva 2-vägsmonitorer som hjälper dig höra hur det verkligen låter. Nu finns nya 8000-serien med unik formgjuten aluminiumkonstruktion, en banbrytande basreflexport, MDE™ (Minimum Diffraction Enclosure™) och DCW™ (Direct Control Waveguide™).

8000-serien har även flera monteringsmöjligheter för att göra det lättare att hänga dem bland de andra konstverken.

www.genelec.se

GENELEC®
För absolut gehör